

Tarih : 07.09.2020

Konu : Blog / İndirimli Orana Tabi Avukatlık Hizmetleri

İNDİRİMLİ ORANA TABİ AVUKATLIK HİZMETLERİ

Bilindiği üzere avukatlık hizmetlerinde KDV Kanunu'na göre belirlenen oranda KDV alınmaktadır. 1/10/2019 tarihli ve 1594 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararıyla 2007/13033 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı (BKK) eki (II) sayılı listenin (B/32) nci sırasına "Aile mahkemeleri, tüketici mahkemeleri ve çocuk mahkemelerinin görev alanına giren davalar ve işler, vesayet davaları ve işleri; bu davalara bağlı kanun yolları; iş uyuşmazlıklarında dava şartı olarak arabuluculuk ile bunlara bağlı ilamlı icra takipleri kapsamında verilen avukatlık hizmetleri" eklenmiş ve 2/10/2019 tarihinden itibaren sayılan avukatlık hizmetlerine %8 oranında KDV uygulanmaya başlanmıştır.

Uygulamanın başladığı günden bu yana yaklaşık 11 aylık süreçte başta arabuluculuk olmak üzere hangi avukatlık hizmetlerinde indirimli KDV oranı uygulanacağına tereddütler Gelir İdaresi Başkanlığınca verilen görüşlerle giderilmiştir.

Bu yazımızda, İdarenin görüşleri doğrultusunda avukatlık hizmetlerinde indirimli oran uygulamasının kapsamı netleştirilmeye çalışılacaktır. Konuyu Gelir İdaresi Başkanlığından Devlet Gelir Uzmanı sayın Ferit ÖZ ile değerlendirdik.

Önce indirimli orana ilişkin bu işin mantığı, hangi mal ve hizmetlerde uygulandığı ve indirimli oran uygulanacak mal ve hizmet türlerinin neye göre seçildiği ve konunun sosyo-ekonomik etkilerine ilişkin özet bir bilgi kutusu ile başlayalım.

Bilgi Kutusu: İndirimli oranlar daha çok mal teslimlerinde görülmektedir. Hizmetlerde genel olarak %18 oranı uygulanmakta olup, %1 ve %8'lik indirimli oranlar daha istisnai olarak uygulanmaktadır. Oran farklılığı olarak bakmak gerekirse, büyükbaş ve küçükbaş hayvanların belirli yerlere teslimi, konutların üzerinde yer aldığı emlak vergi değeri, listelerde yer alan bazı malların perakende veya toptan teslimi, araçların yeni veya kullanılmış olma durumu, gıda ürünlerinin türü, teslimlerin finansal kiralama kapsamında yapılması, kutsal kitapların teslimi, yat, kotra vb. teslimleri, belli hayvanların, aşıların ve dondurulmuş spermaların teslimi indirilmiş oranların uygulanmasına sebebiyet vermektedir (%1 ve %8). Bunun yanında ülkemizde çok geniş bir KDV istisnası uygulaması da mevcuttur. İstisna işlemlerde 0 KDV hesaplanmaktadır.

Bu indirimli oranlar bazen dönemsel veya konjonktürel olarak da uygulanmıştır. İndirimler daha çok sosyal ve ekonomik saiklerle düşünülmüş ve tasarlanmış maliye politikası araçları olarak görülebilir.

Özellikle, düşük gelir gruplarının ihtiyaç duyduğu ve hane halkı gelirinden yüksek oranda harcama yaptıkları temel ihtiyaç maddelerinde ve gıdada düşük oranlı vergi uygulandığı söylenebilir.

Anayasal Maliyecilik anlamında önemli bir konu çünkü vergilendirmeye ilişkin en temel düzenleme ve tüm vatandaşları ilgilendiren sosyo-ekonomik tesirleri olan bir alan. Dolaylı Vergiler Vergi Sisteminde en verimli vergi türüdür. Ancak bilindiği üzere vergilendirmede adalet ilkesi esastır. Dolaylı vergiler kişinin gelirine bakılmaksızın herkesten alınan ve harcama esnasında ortaya çıkan vergiler olduğu için adaletsiz vergiler olarak nitelendirilmektedir. Yani tek oranlı olsa da düşük gelir grubunda yer alan kimseler için bir nevi tersine artan oranlı olabilirler.

İndirimli orana tabi avukatlık hizmetleri nelerdir?

1594 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararıyla;

- Aile mahkemeleri, tüketici mahkemeleri ve çocuk mahkemelerinin görev alanına giren davalar ve işler,

- Vesayet davaları ve işleri,

- Yukarıda belirtilen davalara ilişkin kanun yolları,

- İş uyuşmazlıklarında dava şartı olarak arabuluculuk,

- Yukarıda sayılanlara bağlı ilamlı icra takipleri

kapsamında verilen **avukatlık hizmetlerinin** KDV oranı %8 olarak belirlenmiştir.

1136 sayılı Avukatlık Kanununun "Yalnız avukatların yapabileceği işler" başlıklı 35 inci maddesine göre;

-Kanun işlerinde ve hukuki meselelerde mütalaa vermek,

- Mahkeme, hakem veya yargı yetkisini haiz bulunan diğer organlar huzurunda gerçek ve tüzel kişilere ait hakları dava etmek ve savunmak,

- Adli işlemleri takip etmek, bu işlere ait bütün evrakı düzenlemek yalnız baroda yazılı avukatlara aittir.

Avukatlık hizmetlerine ilişkin KDV oran indiriminde yukarıda sayılan **yalnızca avukatların yapabileceği hizmetler** göz önünde tutulmalıdır. Avukat olmayanlarca da ifa edilebilen işlerde (avukat olma zorunluluğu gerektirmeyen danışmanlık, müşavirlik, denetim, hakemlik, bilirkişilik vb. hizmetler) indirimli oran uygulanması mümkün değildir.

Arabuluculuk faaliyeti genel oranda KDV'ye tabidir.

1594 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararıyla arabuluculuk müessesisiyle ilgili indirimli oran (%8) kapsamına alınan hizmetler, iş uyuşmazlıklarında dava şartı olarak arabuluculuk ve buna bağlı ilamlı icra takiplerine yönelik verilen avukatlık hizmetleridir. İş uyuşmazlıklarıyla ilgili dava şartı olarak arabuluculuk sürecinde kendisini avukatla temsil eden taraf avukatının verdiği avukatlık hizmetinin KDV oranı %8 olarak tespit edilmiştir.

Bunun dışında Cumhurbaşkanlığı Kararında arabuluculuk faaliyetine yönelik herhangi bir belirleme bulunmamaktadır. Arabuluculuk hizmetlerinin serbest avukat arabulucular tarafından verilmesi de indirimli oran uygulanmasını şartlarını sağlamamaktadır.

Sonuç olarak; vergi idaresinin yayınladığı emsal özeltede¹ açıkladığı üzere,

- Arabulucular (avukat veya avukat sıfatı olmayan) tarafından verilen iş uyuşmazlıklarında dava şartı olan arabuluculuk hizmetlerinin, 2007/13033 sayılı BKK eki (II) sayılı listenin B/32 nci sırası kapsamında değerlendirilmesi mümkün olmadığından, bu hizmetler genel oranda (%18) KDV'ye tabidir.

- İş uyuşmazlıklarıyla ilgili dava şartı olarak arabuluculuk sürecinde kendisini avukatla temsil eden taraf avukatının düzenleyeceği serbest meslek makbuzunda ise %8 oranında KDV hesaplanması gerekmektedir.

Adli yardım ve müdafî görevlendirmelerinde durum nedir?

Aile mahkemeleri, tüketici mahkemeleri ve çocuk mahkemelerinin görev alanına giren davalar ve işler ile **vesayet** davaları ve işleri kapsamında 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 176-181 inci maddeleri uyarınca yapılan adli yardım görevlendirmeleri ve Ceza Muhakemeleri Kanunu ile Hukuk Muhakemeleri Kanunu kapsamındaki görevlendirmeler sonucu gerçekleştirilen avukatlık hizmetlerinde de indirimli oran uygulanması gerekmektedir.

Örneğin, mağdur veya suçtan zarar gören çocuk için yapılan avukat görevlendirmesi çerçevesinde, avukatın yaptığı işlemler (dava açılması, ihtiyati tedbire ilişkin işlemler, ön inceleme, tahkikat veya soruşturma, kovuşturma vb. aşamalara ilişkin) karşılığı alınacak vekalet hizmet bedelleri için %8 oranında KDV hesaplanır.

Nafaka ve tazminat için yapılan icra takipleri

2003 yılında aile mahkemelerinin kurulmasıyla hakimin yanı sıra psikolog, pedagoğ gibi uzmanların da çalıştığı aile hukuku alanında özel görevli mahkemeler ortaya çıkmıştır. KDV mevzuatında indirimli oran uygulamasının gerekçesi, temel ihtiyaçlarda (gıda, sağlık, eğitim gibi) yüksek oranlı verginin tüketici üzerinde yaratacağı olumsuzlukları gidermenin yanında sosyal ve kültürel alanlarda da indirimler sağlanarak toplumsal dengeleri göz etmektir.

1594 sayılı Cumhurbaşkanı Kararında da işte bu sosyal etkiler dikkate alınarak aile mahkemelerinde görülen dava ve işler ile bunlara bağlı icra takiplerinde oran indirime gidilmiştir.

Bu çerçevede, *örneğin*, boşanma davası sonucunda davacı lehine aile mahkemesince hükmedilen nafaka ve tazminatın, davalı tarafından ödenmemesi nedeni ile yapılan icra takibi kapsamında verilen avukatlık hizmetiyle ilgili olarak yapılan başvuru için İdarenin görüşü aile mahkemesince hükmedilen nafaka ve tazminata ilişkin ilama dayanılarak yapılan icra takibi kapsamında verilen avukatlık hizmetine %8 oranında KDV uygulanması gerektiği yönündedir.²

Tüketici kredilerine yönelik ipotek işlemleri

Yukarıda bahsettiğimiz sosyal etkili indirimli oran uygulaması mantığı tüketici mahkemeleri için de geçerlidir. Bu bağlamda tüketici mahkemeleri görev alanına giren davalar ve işler, bu davalara ilişkin kanun yolları ve bunlara bağlı ilamlı icra takipleri için verilen avukatlık hizmetleri indirimli oran kapsamına alınmıştır.

Ancak, tüketiciyle ilgili olmakla birlikte mahkemeye gidilmeyen işler ile avukatlar tarafından yapılması zorunlu olmayan işlemler kapsam dışıdır.

¹ <https://www.gib.gov.tr/node/143713>

² <https://www.gib.gov.tr/node/144788>

Örneğin, tüketici kredileri borcuna karşılık tapu müdürlükleri nezdinde bankalar lehine tesis edilen ipotek işlemleri hizmeti için işlemin 2007/13033 sayılı BKK eki (II) sayılı listenin (B/32) kapsamında değerlendirilemeyeceği ve verilen hizmete dair düzenlenen serbest meslek makbuzlarında genel oranda (% 18) KDV uygulanması gerektiği görüşü verilmiştir.³

Tüketici Hakem Heyetlerine yapılan başvurular

Tüketici Hakem Heyeti başvurusu ve bu başvuru sonucu başlatılan ilamlı ve ilamsız takip işlemleri tüketici mahkemesine yapılan bir başvuru olarak değerlendirilmediği gibi bu başvuruyu bir avukatın yapma zorunluluğu da bulunmamaktadır. Dolayısıyla Tüketici Hakem Heyetlerine yapılan başvurular ve takip işlemleri için alınacak vekalet bedelleri için genel oranda (%18) KDV uygulanması gerekmektedir.⁴

İndirimli orandan iade

İndirimli orana tabi avukatlık hizmetleri bir yıla yaklaşan bir süreçte uygulanmaya devam etmektedir. Söz konusu hizmetlerle ilgili olarak yüklenilen ve indirim konusu yapılamayan vergilerin 3065 sayılı KDV Kanununun 29/2 maddesi kapsamında iadesi mümkündür. Teorik olarak böyle bir hak olmasına karşın mesleki bilgiye dayalı bir hizmet olan avukatlık hizmetleri nedeniyle yüklenilen vergilerin indirim yoluyla giderilememesi pratikte karşılaşılan bir durum değildir. UYAP sisteminin de etkisiyle avukatların büyük bir çoğunluğu ödenmesi gereken KDV beyan etmektedirler.

Bu blog yazımızda geçen herhangi bir konuyla ilgili sorularınız için şirket uzmanlarımıza ve konuyla ilgili partnerlerimize ulaşabilirsiniz.

Saygılarımızla,

Sayın Ferit Öz'e teşekkürler.

³ <https://www.gib.gov.tr/node/144676>

⁴ <https://www.gib.gov.tr/node/144838>